

“Bir gün anlayacaksınız, ben neden böyleydim...”

Cahit Zarifoğlu

“Yedi Güzel Adam” kitabı, onun edebiyat dünyasına tam anlamıyla damga vurduğu eser olur. Bu kitaptaki şiirler, modern insanın bunalımını, şehir hayatının yabancılaştırıcı etkisini, aşkın ve inancın bu karmaşa içindeki yerini sorgular. Ama bu sorgulama, soğuk bir entelektüel egzersiz değildir; tam tersine, yürekten gelen, samimi bir iç dökmenin ürünüdür.

SEBAHATTİN ÇELEBİ FRANKFURT

"Dünya diz çöktüğüm yer kadardır" - belki de modern Türk şiirinde yazılmış en derin, en özlü, en çarpıcı mısralardan biridir bu. Sadece yedi kelime... Ama bu yedi kelimede koca bir dünya görüşü, bir varoluş felsefesi, bir inanç manifestosu saklıdır. Cahit Zarifoğlu'nun bu dizesi, onun tüm poetikasının, tüm hayat anlayışının özeti gibidir adeta. Modern dünyanın sınırsız genişleme hırsına, tüketim çılgınlığına, maddi haz peşinde koşan insanlığa karşı söylenmiş en güçlü itiraz belki de budur.

Bu dize, aslında İslam tasavvufunun *"küçük dünya"* anlayışının modern bir yorumudur. Dünya, coğrafi bir genişlik değil, manevi bir derinliktir Zarifoğlu için. İnsanın secde ettiği, kulluk bilincine vardığı, Yaratıcısıyla buluştuğu o küçücük alan, aslında tüm kainatı kuşatır. Çünkü o alan, insanın özüne döndüğü, benliğinden sıyrıldığı, *"hiç"* olduğu yerdir.

47 yıllık kısa ömrüne sığdırdığı devasa mirasıyla Cahit Zarifoğlu, işte bu tevhid bilincinin modern Türk şiirindeki en samimi sesidir. 1940'ta Ankara'da dünyaya gelen ve 1987'de aramızdan ayrılan şair, yaşamı boyunca sürekli bu *"diz çökülen yer"*in arayışı içinde olmuştur.

Onun şiiri, modern dünyanın gürültüsü içinde kaybolmuş ruhların sığınağıydı adeta. Kelimeleri, çağdaş insanın yalnızlığını, bunalımını, arayışını ve nihayetinde bulduğu huzuru anlatır. Fakat bu anlatış, didaktik bir vaazın soğukluğunda değil, samimi bir dostun fısıltısının sıcaklığındadır. Zarifoğlu'nun dizelerinde kendinizi bulursunuz; çünkü o, herkesin içinde taşıdığı ama dile getiremediği duyguları, en saf halleriyle kelimeye dökmüştür.

Bir çocukluk, bin hüzün

Kahramanmaraş'ta geçen çocukluğu, Zarifoğlu'nun ruh dünyasının temellerini atmıştır. 1946'da ailesiyle birlikte Kahramanmaraş'a taşınan küçük Cahit, burada Anadolu'nun bereketli topraklarında, geleneksel değerlerle modern dünyanın çatışmasına tanık olmuş, bu ikilem onun eserlerinin ana

damarlarından birini oluşturmuştur. Babasının 1952'de genç yaşta vefatı - Cahit henüz 12 yaşındayken - ailesinin yaşadığı ekonomik sıkıntılar, onun ruhunda derin izler bırakmış; belki de bu yüzden şiirlerinde hep bir yetimlik duygusu, bir kimsesizlik hali vardır. Ama bu yetimlik, isyana değil, daha derin bir anlam arayışına kapı aralamıştı.

Zarifoğlu'nun çocukluğu, Türkiye'nin en soğuk, en sert kışlarının geçtiği yerlerde geçti. Sivrice'de, karın diz boyu olduğu günlerde, sobanın başında annesinin anlattığı masalları dinlerdi. O masallar, sonradan onun şiirine dönüştü. Annesi Fatma Hanım, çok okuyan, çok ağlayan, çok dua eden bir kadındı. Zarifoğlu'nun *"anne"* imgesi, onun bütün şiirinde kutsal bir yerde durur.

"Annem çok ağladı / Ben de çok ağladım" der bir dizesinde. O gözyaşı, sadece kişisel bir gözyaşı değildir; Türk annesinin, Müslüman annesinin, insanlık tarihinin gözyaşıdır.

Zarifoğlu'nun İstanbul yollarına düşüşü, kendisi için tabii ki, yeni bir başlangıç olacaktı. İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nde aldığı eğitim, üniversite ortamı, onun düşünce dünyasını da şekillendirecekti. Yeni ufuklara açılmasına vesile olacaktı.

Lise yıllarında, İstanbul'a geldiklerinde, ilk kez büyük şehir yalnızlığını tattı. Vefa Lisesi'nde okurken, bir yandan da Diriliş'in ilk nüshalarını elden ele dolaştırıyordu. Sezai Karakoç'la tanışması, hayatının dönüm noktasıdır. Karakoç ona, *"Sen şiiri değil, şiir seni yazıyor"* demişti bir gün. Zarifoğlu bunu hiç unutmadı. Çünkü gerçekten de öyleydi. O, şiir yazmıyordu; şiir onun içinde doğuyor, onun ellerinden dökülüyordu.

Zarifoğlu üniversitede, sadece dini ilimleri öğrenmez; aynı zamanda Batı felsefesini, modern edebiyatı da tanır. Bu